

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№4

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 1177 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 7-aprelda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Цифровизация социально-трудовых отношений: вызовы и перспективы для работников	18
Абдумухтаров Анваржон Акрамжонович	
O'zbekistonda faoliyat ko'rsatayotgan soliq to'lovchi yuridik shaxslarning iqtisodiy faoliyatini rag'batlantirish masalalari.....	26
To'xtaboyev Nuriddin Isomiddin o'g'li	
Ecotourism in Protected Areas: A Literature Review.....	32
Ismoilova Maftuna Mamat qizi	
Iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishi sharoitida xizmatlar sohasini rivojlantirishning hududiy xususiyatlari.....	38
Primova Shaxlo Jumayevna	
Statistik baholash va ekonometrik modellashtirish orqali biznes rivojlanish tendensiyalarini samaradorligini baholash.....	43
Xabibullayev Ibrohim, Saidova Marhabo Xabibullo qizi	
Tijorat banklarida xususiy kapital hisobi va auditini takomillashtirish	52
Qodirova Zilola Maxmud qizi	
Qo'shilgan qiymat solig'i ma'muriyatchiligining ilg'or xorij tajribasi.....	57
Erkayev Nodir Xudayberdiyevich	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni joriy etish holati va asosiy yo'nalishlari.....	71
Madraximova Zulfiya Nurmatovna, Ishankulova Komila Kurbanovna, Ortiqboeva Aziza Xolmurza qizi, Omonkulova Ro'zigul Akmaljon qizi	
Challenges and opportunities in implementing green economy indicators in uzbekistan's industrial sector under the fourth industrial revolution.....	76
Shodmonov Ruslan Golib ugli, Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich	
Rivojlangan mamlakatlarga ishchi kuchi oqimi va O'zbekiston mehnat bozoridagi o'zgarishlar.....	89
Tilabova Kumush Farhod qizi	
Mamlakatda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish	95
Yuldashboyev Azizulloh Bunyodbek o'g'li, Matkarimov Inomjon Baxtiyorovich	
"Ta'lim muassasalarida moliyaviy resurslarni samarali rejalashtirish va boshqarish"	101
Bauyetdinov M.J., Medetbayeva D.T.	
Enhancing utilization and minimization of renewable energy systems in uzbekistan	105
To'irova Hamida Umedovna	
Tijorat banklari daromadini oshirishda aholining savodxonligi va xulq atvorining roli	114
Shakhlo Davirova	
2020–2024-yillarda o'zbekistondagi iqtisodiy o'sish dinamikasi	120
Akbarov Nodir, Ibodullayev Navro'zbek	
O'zbekistonda xalqaro moliyaviy institutlarning yashil moliyalashtirish jarayonidagi roli va strategik yo'nalishlari	125
Gulmira Axmadjonova Xabibulla qizi	
Sug'urta tizimiga raqamli texnologiyalarning ta'siri	133
Uzaqova Kamola Bexzodovna, Yahyoyev Bahriddinxon Bahroil o'g'li	
Improving payment services practices in commercial banks: strategies for efficiency and security.....	138
Mamayusuf Abdusamatov	
Jahon moliya tizimi: asosiy tendensiyalar va rivojlanishning innovasion yo'nalishlari	143
Ataniyazov Jasurbek Xamidovich	
Повышение конкурентоспособности экологического туризма Узбекистана путём развития всесезонных горных туристических центров.....	150
Ахмедходжаев Равшан Темурович	
Xo'jalik yurituvchi subyektlar tashqi iqtisodiy faoliyatida valyuta operatsiyalarini takomillashtirish	157
Safarov Alisher Ibrohim o'g'li	

Oliy ta'lim tizimini miqdoriy va sifat ko'rsatkichlari asosida baholashning kompleks metodologiyasi.....	163
Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi, Bozorova Muazzam Hamid qizi	
Ko'chmas mulkni boshqarish samaradorligini baholashning uslubiy yondashuvlari	167
Mirdjalilova Dildora Shuxratovna	
Xizmatlar sohasini rivojlantirishda kichik biznesning ahamiyati va uning innovatsion rivojlantirishdagi muhim xususiyatlari	173
Ulasova Oygul Baxtiyorovna	
Результаты долгосрочного прогнозирования и стратегического анализа эффективной организации современного управления жилищным фондом.....	178
Бердиева Дилфуза Ахатовна	
Improving long-term assets accounting and auditing	184
Gulboy Yusupov	
Davlat budjeti va xususiy sektor ishtirokida oliy ta'limni moliyalashtirishning optimal modeli.....	189
Bozorov Alisher Ro'zimurodovich	
Xufyona iqtisodiyotni qisqartirishda soliq islohotlari va raqamli texnologiyalar: O'zbekiston tajribasi va xalqaro yondashuvlar.....	193
Choriev Makhmayokub, Karimov Mamurbek, Xamrayev Olimjon, Urazov Mansur	
Bank aksiyalarining bozordagi narx dinamikasi va unga ta'sir etuvchi omillar	200
Nomozov Samandar Shuxrat o'g'li	
Sanoatda rivojlanish kafolati: moliyaviy boshqaruvni raqamli transformatsiya orqali avtomatlashtirish.....	206
To'qlijev Abdirauf Bahodir o'g'li	
Inson kapitalini rivojlantirishning jamiyat farovonligi, aholi daromadlariga ta'siri.....	214
Bozorova Saxobat Abdujapparovna	
Анализ конкурентной среды: методология, примеры и этапы процесса.....	219
Садикова Раъно Абдуллаевна	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarning nazariy asoslari va ular bilan ishlash mexanizmining zaruriyati	225
Salixova G.J	
Iqtisodiyotda energiya xavfsizligiga erishishning xorij tajribasi.....	230
Samandarov Og'abek Alisher o'g'li	
Measuring methodologies of influence of the esg factors	235
Tolipova Feruza Alisherovna	
Совершенствование налогового администрирования в условиях экологически устойчивого развития.....	240
Омонов Отажон Журакулович	
Moliyaviy vositalar asosida erkin iqtisodiy zonalarni rivojlantirish strategiyasini takomillashtirish	249
Quziev Ravshan Ramazanovich	
Методологические аспекты внедрения управленческого учета в университетах Узбекистана.....	253
Каршиева Мохинур Олим кизи	
Budjet tashkilotlarida tovar-moddiy zaxiralar hisobini takomillashtirish (tibbiyot muassasalari misolida)	257
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	
Умные города как фактор экономического развития.....	261
Нозима Кахрамоновна Хакбердиева	
Перспективы зеленого фактора экономического роста в Республики Узбекистан.....	266
Исламова Насиба Улугбек кизи, Абдурашидов Отабек Улугбекович, Мамасалиева Мукаддас Ибадуллаевна	
Qurilish korxonalarida sifat menejmentini joriy qilish mexanizmlarini takomillashtirish	270
Ergashev O'tkir, Saidov Mash'al Samadovich	
Xorazm viloyatida eksportni rivojlantirish uchun potensial imkoniyatlar va ularni baholash.....	275
Fozil Xolmurotov	
Maishiy xizmatlar sohasini davlat tomonidan tartibga solishning nazariy jihatlarini.....	282
Quliyev Begimqul Melikovich	

O'zbekiston hududlarida chakana kreditlashning o'sishi.....	289
Eshqobulova Charos O'roq qizi	
Empowering uzbekistan's grain enterprises: innovative strategies for sustainable growth and operational efficiency.....	292
Kurbanova Dildora Abdurakhmanovna	
Kapital investitsiyalarga doir axborotlarni xususiy kapital to'g'risidagi hisobotda aks ettirish uslubiyatini takomillashtirish	298
Boronov Bobur Farxodovich, Muxammadiev Zarrux Umarovich	
To'qimachilik korxonalarining yashil iqtisodiyotga o'tishi va yengil sanoat korxonalarini muqobil energiyadan samarali foydalanish yo'llari	303
Xolbekova Feruzaxon Rasulovna, Jalolova Aziza Jalol qizi	
Research on the effects of interest rate, inflation rate and gross domestic product (GDP) on the level of foreign direct investment (FDI) inflows (evidence from Uzbekistan).....	307
Azimov Shakhzod	
Organik mahsulotlar eksportini rag'batlantirishda maqsadli bozorlarga yo'naltirilgan marketing strategiyalari.....	314
Xidirov Shohrux Bobir o'g'li	
Korxona iqtisodini barqarorligini ta'minlash masalalari.....	319
Abdullayev Maqsud Abdumaxmudovich	
Внедрение инновационных методов управления человеческих ресурсов в строительных компаниях.....	323
Джураева Гузаль Шавкатовна	
Sug'urta zararlarini baholashda sun'iy intellektni qo'llash istiqbollari	328
Shoraximova Zilola Nasirdjonovna	
O'zbekiston Respublikasi mahalliy budjet tizimini moliyalashtirish masalalari	332
Qo'ldoshev Diyor O'rol o'g'li	
Raqamli texnologiyalar asosida raqamli ekotizimlar va ularning biznes-jarayonlarga ta'sirini aniqlashga ilmiy qarashlar tahlili	336
Suvanova Dilnoza Dilmurod qizi	
Innovatsion salohiyatni oshirish asosida qurilish materiallari sanoati korxonalarining boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish	342
Xaydarova E'zoza Shukurullayevna	
Aholi turmush darajasini dinamik kontekstli normallashtirish va moslashuvchan vaznlar usuli orqali baholash	352
Xolto'rayev Islom Ilhomovich, Ollokulova Feruza Mansurovna	
O'zbekiston Respublikasida xufiyona iqtisodiyotini qisqartirish va mamlakat rivojlanishiga uning ta'siri.....	358
Baxtiyorov Sherali Muzaffarovich	
Qayta tiklanuvchi energiya manbalari qurilmalarini aholi tomonidan xarid qilish va kompensatsiya ajratish jarayonlarini raqamlashtirish hamda tizimlar integratsiyasi istiqbollari.....	362
Ochilov Abdujabbor Akramovich	
O'zbekistonda kambag'allikni qisqartirish va aholi farovonligini oshirishda chet el tajribasining afzalliklari.....	369
Raxmatullayeva Shaxnoza Xamidovna, Akbarova Iroda Samatovna	
Qurilishda loyiha boshqaruvi konsepsiyasining mazmuni	375
Pulatov Shaxron Axmedovich	
Loyiha budjeti va uning ijrosini ta'minlash masalalari.....	379
Murodova Mohigul Chori qizi, Xamidov Odil Davurovich	
Qishloq xo'jaligidagi chorvachilik tarmog'ining iqtisodiy faoliyatini o'rta muddatli statistik prognozlarini tuzish (Andijon viloyati misolida).....	390
Iskandarov Davlatbek Xursanbekovich, Urishev Baxtiyor Abdusamatovich, Muydinov Xusniddin Nuriddin o'g'li	
Innovatsion faoliyatning iqtisodiy samaradorligini baholash va rivojlantirish yo'llari.....	397
Qurbonov Tolmasjon Namoz o'g'li, Shodiyev Fazliddin Qalandar o'g'li, Holmirzayeva Gulruh Akbarovna	
Fond bozorida kompaniyaning investitsion jozibadorligini baholash uslubiyoti	403
Yulduz Usmanova	
Jahon bozoriga kirishda elektron bozorlarning ahamiyati	411
Hamroyeva Umida	

Comparative statistical analysis of foreign trade indicators of the Republic of Uzbekistan	415
Abdujalilova Bibisora Bakhodir kizi	
Yaxshi korporativ boshqaruv orqali aksiyadorlik jamiyatlarining kapital qiymatini oshirish: metodologik yondashuv.....	423
Urinov Bobur Nasilloevich	
JAS – barqaror qishloq xo'jaligini rivojlantirishning yapon modeli vositasi	423
Baynazarov Elmurod Erkinovich	
Xususiy banklarning depozit operatsiyalarini mustahkamlash yo'llari	435
Olimov Abror Axadjon o'g'li	
The impact of digital financial technologies on the financial system.....	439
Yahyoyev Bahriddinxon Bahroil o'g'li, Pardayev Olim Mamayunosovich	
Korxona eksport salohiyatini oshirishning "yashil" marketing mexanizmi	443
To'rayev Shohrux Halimovich	
O'zbekistonda ichki turizmni rivojlantirishda turistik oqim mavsumiyligini boshqarish yo'llari	448
Fayazov Muxiddin Sobirovich	
Sanoat korxonalarida qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish bo'yicha xalqaro tendensiyalar	453
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Ayollar tadbirkorligining tarixi: O'zbekiston va dunyo bo'yicha rivojlanishi.....	459
Burxanova Sabo Tulanovna	
Qimmatli qog'ozlar bozorida investorlar risklarini pasaytirishni takomillashtirish yo'llari.....	466
Xalilov Umid Ishtemirovich	
Korxona moliyaviy ko'rsatkichlari tahliliga fundamental yondashuv.....	470
Dilshodjon O'rinov, Sanobar Ismoilova	
Iqtisodiy o'zgarishlar davrida korxonalar moliyaviy barqarorligining ta'minlanishi omil va mezonlari	475
Xolbekova Dilobarxon Rasuljon qizi	
Cash accounting as a tool of financial discipline and transparency in the public sector.....	481
Marqaboyev Sardorbek Abdusalomovich, Annayev Abdurasul Abdurashidovich	
Пути совершенствования практике финансирования социального предпринимательства.....	486
И.Ж.Исаков	
O'zbekistonda an'anaviy resurslar va qayta ishlanadigan energiya manbalarini rivojlantirish imkoniyatlaridan unumli foydalanish	490
Normurodov Xusan Eshmaxmatovich, Kaxramanova Sevdal Shamsiddin qizi	
Ijtimoiy salohiyat – hududiy iqtisodiyotni rivojlantirishning boshqaruv obyekti sifatida.....	497
Erkayeva Gulbahor Panjiyevna, Zoirov G'olibjon Toshtemir o'g'li	
Xorazm oziq-ovqat bozorida mahsulotlarning raqobatbardoshligini oshirishda marketing faoliyatlarini baholash usullari	503
Abdikarimova Zilola Baxramovna	
Переход к зелёной энергетике узбекистана как возможность достижения устойчивого экономического роста.....	508
Бай Жин Хуан (Bai Jin xuan)	
Изучение условий финансирования проектов международными банками развития	513
Жалилова Барнохон Суръатжонова	
O'zbekiston respublikasi budjet jarayonida budjetlarning ochiqqligi va jamoatchilik ishtirokini oshirish.....	517
Shodmonqulov Temurbek Ulug'bek o'g'li	
Chiqib ketayotgan aktivlarni hisobga olish va baholash masalalari	522
Kuziyeva Dinora Bahodirovna	
Asosiy kapitalga investitsiyalarning iqtisodiy o'sishga ta'siri.....	528
Qo'shbaqov Aybek Shovqiyevich	
Changes in employee benefits and human resource management in accounting system of the Republic of Uzbekistan	535
Ravshanbekov Lazizbek Tolibjon o'g'li, Toshpulatova Munisabonu	

Iqtisodiyot tarmoqlarida suv iste'molini boshqaruvining raqamlashtirish tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish istiqbollari.....	541
Karimov Anvarjon Muqumjonovich	
Теоретические аспекты налогообложения доходов физических лиц на основе всеобщего декларирования	547
Усманова Мухлиса Сагдуллаевна	
Bank tizimini raqamlashtirish va uning bank barqarorligiga ta'siri.....	555
Sayfullayev Jamshidjon Xabibjanovich	
Kambag'allikni qisqartirish va aholi bandligini ta'minlashda tadbirkorlik faoliyatining o'rni	560
Saparov Ismat Chorshanbiyevich	
Innovatsion korxonalarda xarajatlar hisobining zamonaviy usullari	565
Turayev Og'abek Kaxramonovich, Ochilov Shavkat Toshmamatovich	
Дополнительные услуги в индустрии гостеприимства как эффективный инструмент продвижения бренда предприятия	570
А.И. Лесников, Д.В. Мамаева	
Преимущества и вызовы перехода на зелёную экономику	580
Умарова Гузал Гайратовна, Лапасова Камола Фарход кизи	
Yashil iqtisodiyot sharoitida hududlarda ishlab chiqarish korxonalarining iqtisodiy samaradorligini oshirish	586
Ibrogimov Sherzodbek Xalimjon o'g'li, Djurayeva Maxliyoxon Xayrullayevna	
Yashil iqtisodiy o'sishni ta'minlashda bevosita soliqlar rolini oshirish masalalari	591
Abdullayev Dilmurod Aliyar o'g'li	
The main directions for improving innovative activities in agriculture	598
Aytmuratova Miyrigul Zhalgasovna	
Klaster tizimi orqali O'zbekistonda qishloq xo'jaligining iqtisodiy o'sishi	605
Xaydarov Sardor Komil o'g'li	
Inklyuziv ta'lim: adolatli va teng jamiyat sari	610
Muxamedjanova Dilshodxon Muzaffarovna	
Yashil iqtisodiyot: muammo va yechimlar	615
Boymatov Xoliyor Qurbonovich	
Issues of using foreign loans in the development of the transport system in the Republic of Uzbekistan	621
Alimov Ilhomjon Ikromovich	
Проблемы и резервы развития пищевой промышленности в экспортном направлении.....	628
Ўролова Севара Бехзод кизи	
Оценка степени риска инновационной деятельности	634
Алиева Эльнара Аметовна	
Yashil innovatsiyalar, ularning turlari va omillari.....	638
Maxkamova Sayyora Shokirovna	
Qishloq xo'jaligida transport tizimidan samarali foydalanishning nazariy asoslari.....	641
Turdiyeva Irodaxon Ismoil qizi	
Soliq ma'murchiligida nazorat funksiyasi va unda kameral soliq tekshiruvi hamda takomillashtirish yo'llari.....	648
Hujamuradov Abrorbek Ro'zimurat o'g'li	
Sanoat korxonalarida xarajatlarni mahsulot tannarxiga taqsimlash metodologiyasini takomillashtirish istiqbollari	653
Safarov Javohir Ismoilovich	
Moliyaviy hisobotlarni shakllantirishda milliy standartlarni xalqaro standartlarga uyg'unlashtirish masalalari	659
G'aniyev Zafar Usanovich	
Ta'lim kreditini moliyalashtirish jamg'armasi faoliyati.....	666
Adilov Zuxriddin Marip o'g'li	
Tibbiyot muassasalarining moliyaviy ta'minoti va resurslardan foydalanish mexanizmlariga ta'sir qiluvchi omillar	670
Elmurodov G'ayratjon Abdumurodovich	
Tourism finance for sustainability: investing in green futures	674
Tashpulatov Sadriddin Sayfulloyevich	

Ta'lim jarayonlarini boshqarishda mobil texnologiyalar	681
Esonova Mohiraxon Sodiqjon qizi, Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Sherzodbek Nabiyev Nurmuhammad o'g'li	
Banklarda risklarni nazorat qilishning amaliyoti	686
Jumanazarov Muzaffar Jumanazar o'g'li	
Налоговые реформы в Узбекистане: вызовы, достижения и перспективы	692
Садиков Искандар Гайратович, Буранова Лола Вахобовна	
Turizm xizmatlari samaradorligini baholash usullari va vositalari tahlili	704
Jiyanov Uktam Panjiyevich	
Korxona va tashkilotlarda xodimlarni boshqarish strategiyasi	712
Raxmonova Feruza Musakulovna	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarini menejerlik faoliyatiga tayyorlashning ahamiyati	716
Dusmaxamedov Abduljalil Abdusabirovich	
Davlat korxonasini xo'jalik jamiyatiga o'zgartirishning foydali jihatlari	720
Z.D. Sanjarov	
The role and main types of agricultural tourism in Uzbekistan	724
M.Xolmuratova, G.N.Tojiyeva	
Цифровые технологии как драйвер повышения эффективности банковского маркетинга	727
Кахрамонов Хуршиджон Шухрат угли, Маннабова Хулкар Фарход кизи	
Потребительская стоимость товаров в условиях экономики Узбекистана	735
Мусаева Шоира Азимовна	
Valyuta risklarini boshqarishda metching siyosatining ahamiyatini oshirish	739
Yahyayev Ziyodilla Lutfullayevich	
Yangi o'zbekiston iqtisodiyotida xususiy tadbirkorlikning roli va ahamiyati	744
Azimova Shoxista Salohiddinovna	
Improving the methodology for assessing the financial stability of banks	750
Sharipova N.H.	
Инструменты стратегического планирования и прогнозирования в управлении ООО "МТЕ TECHNIK": оценка и повышение финансовой стабильности	757
Нишоновна Муниса Одилжон кизи	
Актуальные вопросы налоговой политики	763
Бердыева Угулой Абдурахмоновна	
Ilm-fanni moliyalashtirish va innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash jamg'armasi	768
Ramazonov Javohir Bekzod o'g'li	
Jizzax viloyatida ekologik, rekreatsiya turizmlarini rivojlantirishning iqtisodiy samaradorligini baholash va uni prognozlashtirish	773
G'apparov Azim Qayumovich	
Qashqadaryo viloyatida ekologik va yashil texnologiyalarga kiritilayotgan investitsiyalar	781
Meylikov Fazliddin Abduhalim o'g'li, Buriyev Shaxbos Baxtiyorovich	
Biznes subyektlari auditida soddalashtirilgan moliyaviy hisobot tayyorlash usulini qo'llash xususiyatlari	786
Tajekeev Ziyatdin Kobeysinovich	
Biznes jarayonlarni modellashtirishning nazariy asoslari	791
Mullajonova (Matchanova) Shaxsanam Taxiroyva	
Raqamli xizmatlar bozori: elektron tijorat orqali xizmat ko'rsatishning yangi bosqichlari	796
Maxammadaliyeva Muslimaxon Sherali Qizi	
"Yashil iqtisodiyot"ga o'tish zaruriyati va uni barqarorlashtirishning ahamiyati	800
Musurmankulova Gulchehra Isabekovna	
Ekologik turizm nuqtai nazaridan turizm marketingining usullari va asosiy vositalarining xususiyatlari	806
Yokubjonova Xulkarbonu Yokubovna	
O'zbekiston iqtisodiyotida turizmning o'rni va rivojlanish istiqbollari	815
Qosimova Fazilat, Kalandarov Ravshan	
Korporativ strategiyani ishlab chiqish bosqichlarining tahlili	819
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Abduvasiyeva Marjona Anvarovna	

Mamlakatimiz turizmini rivojlantirishda investitsiyalarni jalb qilish bo'yicha o'tkazilayotgan islohotlarning o'rni.....	823
Ayubov Ilyos Ilxomovich, Nuridinov Bexruz Akbar o'g'li	
Hududlarda tadbirkorlarning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlariga undovchi omillarning empirik tadqiqoti.....	829
Irgasheva Gulbahor	
Davlat vositalari yordamida innovatsion faoliyatni moliyaviy rag'batlantirish yo'nalishlari	836
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
Важность качества управления на предприятиях общественного питания.....	842
Абдуллаева Зульфия Иззатовна, Махмудов Суннатжон Абдужаббор Угли	
O'zbekistonda "yashil" moliyalashtirishni rivojlantirish yo'nalishlari	848
Shaislamova Nargiza Qabilovna	
Mahalliy budjetning qo'shimcha daromadlarini shakillantirish yo'nalishlari.....	856
Yuldashev Javohirbek Ikromjon o'g'li	
Davlat moliyaviy nazoratida axborot texnologiyalaridan foydalanishni kengaytirish masalalari	860
Ro'zimatova Nigora Abdullaevna	
Принципы «справедливой стоимости» в мсфо: достоинства и проблемы применения в банках узбекистана	869
Айтмуродова Рушана Бахтиеровна	
Yashil iqtisodiyot loyihalarini moliyalashtirishning nazariy jihatlari	876
Allaberganova Asalxon Kadirovna	
Davlat moliyaviy nazoratini tashkil etish hamda amalga oshirish tartibini takomillashtirish	880
Xasanov Ruslan Raxmatovich	
Yirik soliq to'lovchilar va ularning investitsiyaviy faolligini investitsiyaviy chegirmalar orqali rag'batlantirish	883
Tohirov Shuhrat Niyoz o'g'li	
MHXS bo'yicha moliyaviy hisobot tayyorlashda foydalaniladigan tuzatuvchi buxgalteriya yozuvlar.....	888
Sheraliyev Xayrulla Karimovich	
Qurilish korxonalarida investitsiyalarni boshqarishning xorijiy tajribalari va ularni mamlakatimizda foydalanish yo'llari	894
Karimov Inomjon Ortikbaevich	
Davlat xaridini tashkil etishning ijtimoiy-iqtisodiy amaliyati va uni iqtisodiyotga ta'siri.....	900
Burxanov G'ofur Baxodirovich	
Влияние технологических инноваций на международные финансовые рынки, а также на финансовый рынок нашего государства.....	904
Бабаназарова Гульзар Зиуатдиновна	
Strategic development of global companies in modern conditions.....	909
Nasimov Bakhtiyor Vasiyevich	
Hududlarda sog'liqni saqlash tizimi asosiy ko'rsatkichlarini noaniq modellashtirish yordamida kompleks baholash.....	914
Ismoilova Dilfuza Ibodullayevna	
Tijorat banklari faoliyatini transformatsiyalashuv jarayonlarini takomillashtirish.....	923
Kulboyeva Nargiz Majitovna	
Сущность и причины возникновения проблемных кредитов	929
Улмасой Ахмедова Хусан кизи	
The use of digitalization and technologies in updating credit policy.....	934
Otabek Ma'mirjon ogli Azimov	
Финансовое моделирование сценариев развития предприятия с использованием методов многокритериального принятия решений (МКПР).....	938
Axmedov Akbarali Sultonmurodovich, Yuldosheva Gulnoza Abdinabievna	
Yuqori samarali energiya tejash texnologiyalari va katalizga asoslangan konversiya jarayonlari.....	945
Yusupov Ulug'bek Mamayusupovich	
Kambag'allikni kamaytirish maqsadida aholining ijtimoiy himoyalash mexanizmini takomillashtirish	951
Kasimova Gulyar Axmatovna	

Tijorat banklarida foiz riski muammosi	957
Turdiyev Abdulhakim Kulbazarovich	
Milliy mahsulotlarni tashqi bozorlarga olib chiqishdagi to'siqlarni bartaraf qilish choralari.....	964
Abdivaliyev Shahzodbek Xayrullayevich	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni moliyalashtirish usullari.....	970
Kaxorova Zamira Safaraliyevna	
O'zbekistonda mehmonxonalarda ovqatlantirish xizmatlarini takomillashtirish konsepsiyasi: strategik yondashuv.....	974
Yaxshiyev Xusniddin Tolibovich	
O'zbekiston sanoatida "yashil texnologiyalar" dan foydalanish va barqaror rivojlanish.....	979
Ubaydullaeva Gulchehra Erkabaevna	
Sanoat korxonalarida resurslarini rejalashtirish (ERP) tizimlarini joriy etishning orqali iqtisodiy samaradorlikni ta'minlash yo'llari	985
Azizov Abdulla Abdisalamovich	
Yashil texnologiyalar asosida sanoatni modernizatsiya qilish	990
Muftaydinov Mansur Kiyomidinovich	
Ta'lim va ilm-fan rivoji – taraqqiyot garovi	995
Jamalova Gulnora Gulomovna	
Yashil iqtisodiyot sharoitida turizm sektorida barqaror bandlikni ta'minlash masalalari.....	1000
To'rabekov Sohijon Sherboy o'g'li	
Yashil energitikani integratsiya qilish va energiya samaradorligini oshirishning zamonaviy usuli (aqlli tarmoqlar-smart grids)	1007
Karimova Salima Elamonovna	
Yashil iqtisodiyot sharoitida soliqlarni raqamlashtirishni takomillashtirish	1012
Jo'rayev Botir Abdiyevich	
Yashil iqtisodiyotda tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish samaradorligi (TEM ko'rsatkichlar izohi)	1018
Sharifova Nargiza Djurayevna	
Экономическое образование молодёжи основа будущего страны.....	1023
Айматова Фарида, Айтиниязова Наргиза	
Biznes turizmining bugungi kundagi rivojlanish tendensiyasi.....	1028
Yangiyeva Sabrina Ixtiyorovna, Daniyarova Feruza Bahriddinovna	
Особенности кредитования сельскохозяйственных организаций и этапы его развития.....	1032
Ж.Я.Нуриллаев	
Xorijiy tajriba asosida O'zbekiston yashil iqtisodiyotini takomillashtirish yo'llari.....	1039
Xikmatova Husnora Fatxulla qizi	
Yashil iqtisodiyot sharoitida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda davlatning roli	1045
Umarov Muzaffar Yusupbayevich, Otamurodov Rasulbek Batirovich, Xaitbayev Jasurbek Otaxanovich, Atadjanov Kadambay Sapayevich	
Mintaqada raqamli transformatsiya rivojlanishida moliyaviy texnologiyalarning ahamiyati.....	1052
Rustamov Jasurbek Ravshanbek o'g'li	
Tijorat banklaridan olingan kreditni qaytarishda foiz stavkalari ta'sirining tahlili.....	1058
Xanmuratov Roushenbek Xalmuxammetovich, Vaxabov.A.V	
Tabiiy va sun'iy tolalarning ekologik ta'siri va yashil ishlab chiqarish texnologiyalariga o'tish bosqichlari.....	1066
Raximov Furqat Jalalovich	
Maishiy kimyo tovarlari B2B taqsimotida chakana savdo tarmoqlari bilan marketing asosidagi strategik hamkorlik	1071
Ro'ziyeva Farzona Komiljon qizi	
Мировой финансовый кризис и его влияния на состояние экономики Узбекистана	1076
Раупова Мхлисахон Ибрахимжон кизи	
Uzoq muddatli aktivlar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish.....	1087
Hakimov Faxritdin Abdusattorovich	
O'zbekistonda tadbirkorlikni rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari	1093
Djo'rayeva Lola Abdugabbarovna	

Yo'l qurilish tashkilotlarida yo'l qurilish ko'lamini oshirib, samarali resurslar taqsimotini ishlab chiqish.....	1099
Raximov Dilshodjon Turdiali o'g'li	
Ilg'or xorij tajribalaridan O'zbekiston amaliyotida foydalanish imkoniyatlari	1104
Karimova Komila Daniyarovna	
Ichki audit samaradorligini tahlil qilish metodologiyasi.....	1111
I.G'.Isroilov	
Выведение практического сотрудничества на качественно новый уровень государств центрально-азиатского региона в укреплении концепции «зеленой экономики» в эпоху глобализации.....	1117
Парпиева Наргиза Тахировна	
Kimyo sanoati korxonalarida lean production konsepsiyasidan foydalanish istiqbollari	1122
Gulbayeva Feruza Islomovna	
Qimmatli qog'ozlar bozorida auditorlik xizmatlarining ahamiyati.....	1127
Maxmudov Saidjamol Kadirjanovich	
Tijorat banklari resurs bazasini mustahkamlash yo'llari	1131
Allaberganov Sirojali Saxatovich	
Теоретические основы формирования понятия «финансовая стабильность» Часть II	1143
Алиева Сусанна Сейрановна	
O'zbekiston moliya tizimini raqamlashtirishning rivojlanish tendensiyalari.....	1148
Tashmatova Rano Gaibovna, Qodirov Nurhayot Normuhammad o'g'li	
Theoretical basis of the use of modern information technologies in accounting	1154
Annayev Abdurasul Abdurashidovich, Tojiboyev Jasurbek Shavkat o'g'li, Rustamov Suxrob Asror o'g'li	
Moliyaviy bozorlar chayqalmoqda: investorlar uchun yangi signalmi?	1158
Xushvaqov Islombek Muxammadi o'g'li, Yaxshiboyev Jahongir Abdualimovich	
Yashil moliyalashtirish va esg samaradorligining iqtisodiyot barqarorligidagi o'rni.....	1166
Yusupov Sherzodbek Baxtiyor o'g'li, Atadjanov Kadambay Sapayevich, Madraimov Xabibulla Madaminovich	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarni kamaytirish bo'yicha tizimlarni takomillashtirish yo'llari	1170
Bekmurodova Mahbuba Mahmudovna	

TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLARNI KAMAYTIRISH BO'YICHA TIZIMLARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI

Bekmurodova Mahbuba Mahmudovna

Bank - moliya akademiyasi magistranti

ORCID: 0009-0005-4492-8892

m.bekmurodova@infinbank.com

Annotatsiya: Ushbu tadqiqot ishida tijorat banklarida uchrayotgan muammoli kreditlar masalasi atroflicha o'rganilib, ularni kamaytirish hamda mavjud tizimlarni takomillashtirish bo'yicha amaliy takliflar ishlab chiqildi. Bugungi kunda banklar moliyaviy barqarorlikni saqlab qolish uchun kredit risklarini to'g'ri boshqarishi, muammoli kreditlarning oldini olish va ularni vaqtida qaytarilishini ta'minlashi zarur. Shu bois, tadqiqotda kredit ajratish, monitoring va tahlil jarayonlarining samaradorligi, mavjud qonunchilik va bank siyosatlarini bilan bog'liq omillar chuqur tahlil qilindi. Bundan tashqari, xorijiy tajriba asosida solishtirma tahlillar olib borilib, O'zbekiston bank tizimi uchun mos va real shart-sharoitlarga moslashtirilgan takliflar ishlab chiqildi. Tadqiqot natijalari banklar faoliyatini yanada puxta tashkil etishga, muammoli kreditlar darajasini kamaytirishga va mijozlar bilan ishlashda barqarorlikni oshirishga xizmat qilishi mumkin.

Kalit so'zlar: tijorat, bank, kredit, muammoli kredit, qaytmaslik, risk, to'lov, mijoz, kredit ajratmalar, xodimlar, pul.

Abstract: In this research work, the issue of problematic loans found in commercial banks was studied in detail and practical proposals were developed to reduce them and improve existing systems. Today, it is necessary that banks correctly manage credit risks, prevent problematic loans and ensure their timely repayment in order to maintain financial stability. Therefore, the study thoroughly analyzed the effectiveness of credit separation, monitoring and analysis processes, factors related to existing legislation and banking policies. In addition, on the basis of foreign experience, comparative analyzes were carried out and proposals were developed that were suitable for the banking system of Uzbekistan and adapted to real conditions. The results of the study can serve to more carefully organize the activities of banks, reduce the level of problematic loans and increase stability in working with customers.

Key words: commercial, bank, credit, problematic credit, Non-Return, risk, Payment, Client, credit deductions, employees, money.

Аннотация: В данной исследовательской работе подробно изучен вопрос проблемных кредитов, встречающихся в коммерческих банках, разработаны практические предложения по их сокращению, а также по совершенствованию существующих систем. Сегодня для поддержания финансовой стабильности банкам необходимо правильно управлять кредитными рисками, не допускать проблемных кредитов и обеспечивать их своевременное погашение. Поэтому в исследовании был проведен углубленный анализ факторов, связанных с распределением кредитов, эффективностью процессов мониторинга и анализа, действующим законодательством и банковской политикой. Кроме того, на основе зарубежного опыта был проведен сравнительный анализ и разработаны предложения, адаптированные к реальным условиям, подходящим для банковской системы Узбекистана. Результаты исследования могут послужить более тщательной организации деятельности банков, снижению уровня проблемных кредитов, повышению стабильности в работе с клиентами.

Ключевые слова: коммерческий, банковский, кредит, проблемный кредит, невозврат, риск, оплата, клиент, кредит отчисления, персонал, деньги.

KIRISH

Tijorat banklari kreditlash amaliyotini takomillashtirilishi va zamonaviy usullarining oqilona qo'llanilishi kichik korxonalar va tadbirkorlik subyektlarini moliyaviy qo'llab-quvvatlash hudud iqtisodiyotni taraqqiy ettirishning, eng avvalo jamiyatni ijtimoiy va siyosiy yangilash, shuningdek aholi farovonligini va bandligini oshirish, ichki iste'mol bozorini milliy mahsulotlar bilan to'ldirish, ishlab chiqarishni sifat darajasiga ko'tarish va eksport salohiyatini oshirishning bosh dastagi hisoblanadi.

Xususan, tijorat banki uchun kredit foizining yuqori darajada ekanligi, ko'p jihatdan, doimiy bo'lib qolayotgan to'lovsizliklar bilan belgilanmoqda. Bankdan kredit olgan korxona, qiyosiy jihatdan barqaror moliyaviy ahvolga ega bo'lsa-da, o'zining intizomsiz hamkorlari tufayli to'lovsizliklar zanjiriga tortilib qolishi va buning natijasida esa, bankka kreditni qaytarish va unga foiz to'lash imkoniga ega bo'lmasdan qolishi mumkin. Bugungi kunda

to'lov aylanmasini amalga oshirish amaliyotini yanada takomillashtirish, uni zamonaviy bozor iqtisodiyoti talablari asosida rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Mavjud amaliyotni tahlil qilish natijalari to'lov aylanmasini rivojlantirish va samaradorligini oshirishga qaratilgan quyidagi ustuvor yo'nalishlarni belgilab berish imkonini berdi:

to'lov aylanmasini yanada barqaror va tizimli mexanizmlar asosida tashkil etish zaruriyati mavjud;
iqtisodiy subyektlar o'rtasida to'lov intizomini mustahkamlashga qaratilgan islohotlar amalga oshirilishi maqsadga muvofiq;

to'lov operatsiyalarini iqtisodiy asoslarga tayanilgan holda amalga oshirishni rag'batlantirish orqali to'lov intizomini kuchaytirish imkoniyati mavjud;

ayrim vaqtlarda yuzaga kelayotgan to'lov kechikishlarini bartaraf etish uchun markazlashtirilgan nazorat va monitoring mexanizmlarini joriy etish lozim;

to'lov aylanmasining iqtisodiy jarayonlardagi o'rnini yanada chuqur baholash va uning rolini oshirish yuzasidan ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqish muhim;

to'lov aylanmasini korxona va tashkilotlarni kreditlashda samarali instrument sifatida keng qo'llash orqali bank tizimidagi kredit xatarlarini kamaytirish mumkin;

xo'jalik subyektlaridagi qarz yukini qisqartirish va muddati o'tgan qarzlarini restrukturizatsiya qilishni tizimli yo'lga qo'yish orqali iqtisodiy barqarorlikka erishish mumkin;

mamlakatimizdagi monetizatsiya darajasini xalqaro andozalarga mos holda oshirish orqali pul-qarz munosabatlarini chuqurlashtiradi va moliyaviy bozorlarni faollashtiradi.

Ushbu yo'nalishlar bo'yicha kompleks chora-tadbirlarni amalga oshirish to'lov aylanmasining samaradorligini oshirish, iqtisodiy faollikni kuchaytirish va moliyaviy tizim barqarorligini ta'minlashga xizmat qiladi. O'zbekiston Respublikasi xududida xo'jalik yurituvchi sub'ektlarga kredit berish tijorat banklari tomonidan «Banklar va bank faoliyati to'g'risida» gi Qonun asosida va boshqa me'yoriy hujjatlariga muvofiq ravishda amalga oshiriladi. Tijorat banklari tomonidan kreditlar, o'z kapitali va mustaqil balansiga, yuridik shaxs maqomiga ega bo'lgan mustaqil xo'jalik yurituvchi sub'ektlarga beriladi. Tijorat banklari xo'jalik yurituvchi sub'ektlarga, ularning mulkchilik shakllaridan qat'iy nazar, shartnoma asosida qisqa va uzoq muddatli kreditlar beradilar.

Tijorat banklarida kreditlash jarayoni bir nechta tamoyillar asosida amalga oshiriladi:

1. Kreditning maqsadliliigi.
2. Kreditning muddatliliigi.
3. Kreditning qaytarilishligi.
4. Kreditning ta'minlanganligi.
5. Kreditning to'lovliliigi.

Qaytarilish tamoyili kreditning mazmunini ifodalab, bank tomonidan mijozlarga beriladigan har bir so'm pul mablag'lari yana bankka qaytarilishi lozim. Qaytarib berishni iqtisodiy asosi sifatida mablag'larning uzluksiz doiraviy aylanishi hisoblanadi. Qaytarish tamoyilining shunday muhim xususiyati borki, kreditni boshqa tovar-pul munosabatlarining iqtisodiy kategoriyalaridan farqi bo'lgan iqtisodiy kategoriya sifatida ajratib turadi. Qaytarilish kreditning ajralmas atributi hisoblanadi.

Muammoli kreditlar tahlilida muammoli kreditlarning darajasi va dinamikasiga, kreditlardan ko'riladigan zararlarni qoplashga mo'ljallangan zaxira ajratmalarining darajasina hamda kreditlarning daromadlilikiga baho berish muhim o'rin tutadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Muammoli kreditlar bank sektorida uchrash mumkin bo'lgan eng katta muammolardan biri hisoblanadi. Bu borada ko'plab tadqiqotlar va ilmiy ishlar olib borilgan. Jumladan, Smith va Jones (2015) o'zlarining tadqiqotlarida muammoli kreditlarni oldini olishda bank xodimlarining malakasining muhimligini ta'kidlashadi. Ular, xodimlarning moliyaviy tahlil qobiliyatlarini oshirish orqali kredit berish jarayonining sifatini yaxshilash mumkinligini ko'rsatib berishgan[1].

Lee va Nguen (2019) esa kredit tahdidlarini boshqarishda sun'iy intellekt va katta ma'lumotlardan foydalanish imkoniyatlarini tahlil qiladilar. Ular, bu texnologiyalar yordamida banklar kredit qarzidorlarining xavf darajasini aniqroq baholay olishlari va shu tariqa muammoli kreditlarni kamaytirishda samarali natijalarga erishishlari mumkinligini isbotlashgan[2].

Prof. J.Sinkining (2017) xulosasiga ko'ra, kredit olishga talabgor bo'lgan mijozning pul oqimini tahlil qilish kredit riskini pasaytirish muhim omili bo'lgani holda, kredit portfelining sifatini ta'minlashning zaruriy shartlaridan biri hisoblanadi[3].

A.Mian va A.Safining (2013) xulosasiga ko'ra, banklar tomonidan uy xo'jaliklariga berilgan kreditlarni o'z vaqtida qaytmaslik ehtimolining yuqori ekanligi ularning o'z risklarini nazorat qilish imkoniyatlarini firmalarnikiga qaraganda sezilarli darajada cheklanganligi bilan izohlanadi[4].

N.Likovaning (2013) xulosasiga ko'ra, muammoli kreditlarning yuzaga kelishini oldindan aniqlash kredit riskini boshqarishning nisbatan ishonchli va samarali usuli hisoblanadi[5].

D. Do'sanov (2024) tijorat banklari innovatsion loyiha ishlab chiqaruvchi hamda xizmat ko'rsatuvchi korxonalarni kredit mablag'lari bilan ta'minlab, mamlakatimizda innovatsion loyihalarni moliyalashtirishda acociy pog'ona vazifacini bajaradi va shu orqali, jamiyatda umumiy makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga o'z hissasini qo'shadi ammo kreditlarni ajratishda risklarni hisobga olish va monitoring qilish juda muhimligini aytib o'tgan[6].

F. Xolmamatov (2021) so'zlariga ko'ra, agar berilgan kredit muammoli taminotga ega bo'lsa va ushbu taminotning qiymati qaytarilmagan qarz miqdoridan kam bo'lsa, bu holda ushbu kredit muammoli kredit hisoblanadi, substandart va undan past tasniflanuvchi kreditlar muammoli kreditlar toifasiga kiradi[7].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda tijorat banklarida muammoli kreditlarni kamaytirish, ularning oldini olish va mavjud tizimlarni takomillashtirish bo'yicha samarali usullarni aniqlash maqsadida turli ilmiy-uslubiy yondashuvlardan foydalanildi. Tadqiqotning nazariy asoslarini bank ishi, moliya boshqaruvi, risklarni boshqarish va iqtisodiy xavfsizlik yo'nalishlaridagi ilg'or ilmiy qarashlar tashkil etadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tahlil natijalariga asoslanib banklarda kredit amaliyotlari samaradorligining pasayib borishi quyidagi holatlar ta'siri natijasi degan fikrga keldik:

1. Mijozlarning tarmoq xususiyatiga qarab kreditlashning shakl va usullarini tatbiq etishda, shuningdek, qarzorning kredit to'loviga layoqatligini aniqlashda bank xodimining malaka va tajribasining yetishmasligi.

2. Bank kredit qo'mitalari qarorlari sifatining pastligi.

3. Kreditlashning ta'minlanganlik tamoyilini amalga oshirishda xodimlarda malaka va tajribalarining yetishmasligi.

4. Kredit munosabatlarida mijoz manfaatlariga rahna soluvchi shartnoma shartlarining amaliyotga tatbiq etilayotganligi.

5. Qarzdor ustidan yetarlicha monitoring o'rnatilmaganligi.

6. Kredit munosabatlarida majburiyat ijrosini ta'minlashga doir milliy qonunchilik hujjatlari qoidalarini takomillashtirishning zarurligi (1-jadval).

1-jadval. Muammoli aktivlarni kelib chiqishiga ta'sir etuvchi omillar.

No	Ta'sir etuvchi omillar	Darajasi (%)
	Ichki omillar	67 %
1	Ta'minot yetishmasligi	22 %
2	Ssuda buyurtmasini o'rganishda axborotni noto'g'ri baholash	21 %
3	Operatsiya nazoratining zaifligi hamda dastlabki ogohlantiruvchi belgilarni o'z vaqtida aniqlanmaslik va ular yuzasidan tegishli choralar ko'rmaslik	18 %
4	Garov ta'minoti sifatining pastligi	5 %
5	Shartnomada ko'rsatilgan ta'minotni olish imkoniyati yo'qligi	1 %
	Tashqi omillar	33 %
6	Kompaniyaning bankrot bo'lishi	12 %
7	Kreditorlarning qarzlarni qaytarishni talab qilishi	11 %
8	Kompaniya'ning bozorda o'z o'rnini yo'qotishi va ichki ijtimoiy muammolar	6 %
9	O'g'irlik, muttahamlik	4 %

Manba: Tog'ayev, S., Ochilova, I., & Amanov, A. (2023). Tijorat banklarida muammoli aktivlarning yuzaga kelish sabablari va ularga ta'sir yetuvchi omillar. *Iqtisodiy taraqqiyot va tahlil*, 1(6), 80–85. <https://doi.org/10.60078/2992-877X-2023-vol1-iss6-pp80-85>

Pul mablag'larini kredit sifatida berishda, yuqorida ta'kidlaganimizdek, quyidagi shartlarga rioya qilinishi talab etiladi: muddatlilik; to'lovlilik; qaytarishlik; ta'minlanganlik va maqsadlilik. Tabiiyki, mazkur shartlarni to'liq bajarilishi berilgan kredit bo'yicha riskning oshishiga yo'l qo'ymaydi. Kreditning maqsadlilik uning mijoz faoliyatining bankka ma'lum bo'lgan va bank tomonidan ma'qullangan yo'nalishga berilishini anglatadi.

Iqtisodiy barqarorlikka erishish, aholi farovonligi va kuchli ijtimoiy himoyani ta'minlash va asosiysi raqobatdosh iqtisodiyotni barpo etishda bank kreditlari bilan bir qatorda kredit riskini baholash ham muhim o'rin tutadi (2-jadval).

2-jadval. Kredit riskini baholash bo'yicha standartlashgan yondashuv.

Reyting	Riskka tortish koeffitsientlari (%)			
	Davlat va Markaziy banklar	Kredit tashkilotlari (1-variant)	Kredit tashkilot (1-variant) (qisqa muddatli talablar)	Yuridik shaxs
AAA dan A gacha	0	20	20 (20)	20
A+ dan A – gacha	20	50	50 (20)	50
VVV + dan VVV – gacha	50	100	50 (20)	100
VV + dan VV – gacha	100	100	100 (50)	100
V + dan V – gacha	100	100	100 (50)	150
V – past	150	150	150 (150)	150
Reytingsiz	100	100	50 (20)	100

Manba: Basel Committee on banking supervision. International convergence of capital measurement and capital standards. Basel-II, 2006. <http://www.bis.org.publications>.

2 - jadvalda keltirilgan ma'lumotlar "standartlashgan yondashuv"ning mazmunini aniq ko'rsatadi. Ya'ni ushbu yondashuvda kredit riskining darajasi kredit oluvchining kredit reytingiga qarab belgilanadi.

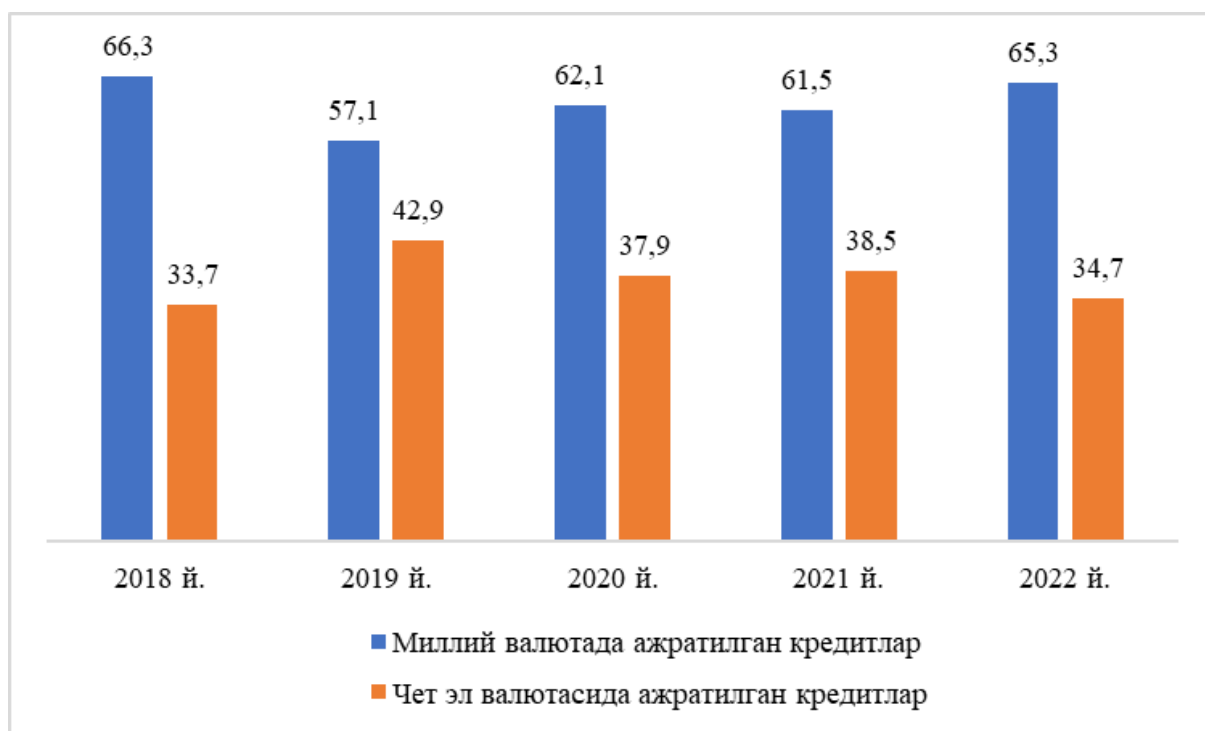
Masalan, kredit reytingi AAA dan AA gacha bo'lgan kompaniyalarga berilgan kreditlarning risk darajasi 20 foizga teng; kredit reytingi V – dan past bo'lgan kompaniyalarga berilgan kreditlarning risk darajasi 150 foizga teng. Tijorat banklarining faoliyatidagi kredit riskining darajasini tavsiflovchi asosiy ko'rsatkichlardan biri – bu kreditlar bo'yicha zaxira ajratmalarining darajasidir.

Muammoli kreditlar banklarga ikki xil yo'l bilan iqtisodiyotga bosim o'tkazadi:

Birinchisi, muammoli kreditlar banklarning rentabelligini pasaytiradi, chunki kreditlash orqali keladigan daromadlarni kamaytiradigan yo'qotishlarni keltirib chiqaradi.

Ikkinchisi, bank yo'qotishlarga tayyorgarlik ko'rish uchun zaxiralarni yaratishlari kerak bo'ladi. Ya'ni bu shuni anglatadiki, banklar yo'qotishlarni qoplash uchun pulni tejashlari kerak bo'ladi. Bu esa, banklarning yangi kreditlar berish imkoniyatini kamaytiradi va natijada uning foydasi kamayishiga olib keladi. Shuning uchun banklarda kredit risklarini boshqarish, kreditning qaytarilishini ta'minlaydi. Bu bo'yicha dunyo mamlakatlarida qo'llaniladigan usullarni amalga oshirish muhim hisoblanadi.

So'nggi 5 yil davomida tijorat banklarining jami aktivlari 3,1 barobarga, iqtisodiyotning real sektoriga yo'naltirilgan kredit qo'yilmalari umumiy qiymati esa 3,7 barobarga ko'paydi va bu holat bank tizimining iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishdagi rolining tobora oshib borayotganligini ko'rsatmoqda (1-rasm).

1-rasm. O'zbekiston banklari kredit portfeli (valyutalar kesimida), foiz hisobida.

Manba: O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining 2020-2022 -yillardagi statistik byullenten ma'lumotlari

Valyutalar kesimida kredit portfelining 2022-yilda o'sishi milliy valyutada 25 foizni tashkil etgan bo'lsa, xorijiy valyutada kredit portfeli 14 foizga o'sgan. Bugungi kunda, banklarning jami kredit portfelining dollarlashuv darajasi 47 foizni tashkil etib, 2022-yil boshiga nisbatan 3 foiz bandga pasaygan.

Mamlakatimizda kreditlash amaliyotini tez sur'atlarda kengaytirayotgan banklarda to'lov qobiliyati pasayib, muammoli kreditlar hajmi orttiradi. Shu sababli, banklar kreditlar o'sishida juda ham ehtiyot bo'lishlari kerakligi bu kelajakdagi bank faoliyatiga tahdid solishi mumkinligi bilan izohlanadi. Bundan tashqari, banklar bank kapitalining yetarliligi koeffitsientini saqlab qolish, bank tizimining Bazel talablarini bajarish borasidagi ko'rsatmalarga muvofiq ravishda faol o'sib boruvchi kreditlash sifatida ko'rib chiqishlari kerak bo'ladi.

2023-yil 1-yanvar holatiga tijorat banklarining muammoli kreditlari (NPL) davlat ulushi mavjud banklarda o'rtacha 3,6 foizni hamda boshqa turdagi banklarda mazkur ko'rsatkich o'rtacha 2,1 foizni tashkil etgan.

Agar tijorat banklarida ishonchli, to'lovga qobillik darajasi yuqori bo'lgan mijozlar guruxi to'g'ri shakllantirilsa, ushbu holat bank tomonidan regress huquqsiz xujjatlarni sotib olishga asoslangan faktoring kreditlari hajmini sezilarli darajada oshirish imkonini beradi. O'z navbatida, mazkur shart asosida berilgan faktoring kreditlari tijorat bankiga katta daromad keltiradi (3-jadval).

3-jadval. Ayrim tijorat banklarining muammoli kreditlari (NPL) to'g'risida 2024-yil 1-yanvar holatiga ma'lumot mlrd.so'm.

№	Bank nomi	Kredit portfel	Muammoli kreditlar (NPL)	Muammoli kreditlarning jami kreditlardagi ulushi
Davlat ulushi mavjud banklar				
1.	Agrobank	43 846	1 685	3,8%
2.	Asaka bank	36 742	1 707	4,6%
3.	Xalq banki	21 666	2 584	11,9%
4.	Mikrokreditbank	13 319	635	4,8%
5.	Aloqa bank	9 162	186	2,0%
6.	Poytaxt bank	74	0,7	1,0%
7.	O'zagroeksportbank	6,2	6,0	96,3%

Boshqa banklar				
8.	Trast bank	3 496	132	3,8%
9.	Tenge bank	2 474	181	7,3%
10.	O'zKDB bank	2 032	0,0	0,0%
11.	Garant bank	1 132	87	7,7%
12.	Ravnaq bank	341	244	71,6%
13.	Madad invest bank	173	34	19,9%

Manba: Markaziy bank ma'lumotlari asosida tayyorlandi

Bizga ma'lumki, qishloq ho'jaligi sohasida ishlab chiqarish mavsumiy harakterga ega bo'lib, ob-havoni yomon kelishi oqibatida mo'ljallangan hosil etishtirilmasligi mumkin. Natijada qishloq ho'jalik mahsulotlarini qayta ishlovchi korxonalar ishlab chiqarish rejalarini bajara olmaydilar. Bu esa, o'z navbatida, ushbu korxonalar tomonidan olingan bank kreditlarining qaytmaslik ehtimolini kuchaytiradi.

Kredit ta'minotini takomillashtirish bo'yicha quyidagi takliflarni keltirib o'tmoqchimiz:

1. Banklarda mijozlarining asosiy qismida yuqori likvidli garov ob'ektlarining yetishmasligini hisobga olib, banklarda mijozlarning kredit to'loviga layoqatligini baholashning moliyaviy koeffitsientlar tizimidan to'liq foydalanishni yo'lga qo'yish lozim.

2. Kreditlarni sug'urtalash. Kreditni sug'urtalash uning qaytmaslik riskini to'liq sug'urta bilan shug'ullanuvchi tashkilot zimmasiga yuklanishini ko'zda tutadi. Sug'urtalash bilan bog'liq barcha xarajatlar kredit oluvchilar tomonidan to'lanadi.

3. Yetarli ta'minotni yo'lga qo'yish. Bunday metod bankka berilgan summaning qaytishini va foiz olinishini kafolatlaydi. Kredit ta'minoti turlariga mulk garovi, kafillik, kafolat kabilar kiradi. Kredit riskidan himoya qilishda asosiy e'tibor zararlarni qoplash uchun mo'ljallangan yetarli ta'minotni jalb qilinishiga emas, balki ushbu zararlarga yo'l qo'ymaslik uchun qarzdorning kreditga layoqatligini tahlil qilishga qaratiladi. Chunki investitsiya loyihasi uchun mablag'lar kredit kelishuviga muvofiq qaytarilishini hisobga olib beriladi[8].

4. Tijorat banklari tomonidan mikrokreditlar berishda asosiy e'tiborni kredit oluvchilarning pul oqimini baholashga va to'lovga qobillik darajasi yuqori bo'lgan uchinchi shaxslarning kafilligini ta'minot sifatida olishga qaratish lozim. Uchinchi shaxs daromad manbaini yo'qotgan sharoitda mikrokreditni qaytarish davlatning Kredit kafolati fondi mablag'lari hisobidan qaytarilishi lozim. Aks holda, tijorat banklarining mikrokreditlash amaliyotidagi kredit riskining darajasi sezilarli darajada oshib ketishi mumkin.

5. Bank tomonidan kreditni qaytmaslik hatarini sug'urta qilish sharti bilan kredit berayotganda sug'urta tashkilotining moliyaviy jihatdan barqaror ekanligini e'tiborga olish g'oyat katta ahamiyatga ega.

6. Bank kredit ta'minoti ustidan monitoring o'rnatishni ta'minot hatarini oldini olishning eng birinchi sharti deb qarash lozim. Chunki har qanday tajribali bank xodimlari bilan ishlamanmasin, ular tomonidan monitoring ishlari olib borilmas ekan ta'minot hatarini kamaytirish mumkin emas.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Bizningcha mamlakatimiz tijorat banklarida muammoli kreditlar yuzaga kelishini oldini olish maqsadida quyidagi tadbirlarni amalga oshirish maqsadga muvofiq deb o'ylaymiz:

bank mijozning kredit siyosati va kreditlash tamoyillari shartlariga rioya etilishini nazorat qilishi hamda kreditlash jarayonida vujudga kelishi mumkin bo'lgan xatarlarni baholash, ularni tahlil qilishi;

kredit arizasini ko'rib chiqilayotgan davrda mijoz tomonidan bankka taqdim etayotgan hujjatlar to'plamining to'liqligini va ularning to'g'riligini tekshirish hamda banklarga kredit uchun kelib tushgan ariza bo'yicha mijozning xarakteriga, uning moliyaviy ahvoriga, biznes hamkorlari orasidagi mavqeiga va ushbu sohadagi tajribasiga asosiy e'tiborni qaratish;

- korxonaning mol-mulkini baholashda bankning o'zi ham mulkni mustaqil e-baholash tizimida baholashi lozim hamda kredit ta'minoti sifatida taqdim etilgan mol-mulkni doimiy ravishda nazorat qilib borish;

- mijozlarga beriladigan kreditlarning chegaraviy miqdorini aniqlash maqsadida bir vaqtning o'zida moliyaviy marja ko'rsatkichidan, moliyaviy mustaqillik ko'rsatkichidan va joriy likvidlik ko'rsatkichidan foydalanish zarur;

- uchinchi, xalqaro reyting agentliklarining suveren kredit reytingiga ega bo'lgan kompaniyalarga xorijiy valyutalarda berilgan kreditlar bo'yicha kredit riskini baholashda "standartlashgan yondashuv"dan foydalanish lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI:

1. Smith, A., & Jones, M. (2015). Enhancing staff training to improve the quality of lending decisions. Journal of Banking and Finance Management, 27(2), 124-139.

2. Lee, D., & Nguyen, T. (2019). The role of artificial intelligence and big data in managing credit risks. *Financial Markets and Portfolio Management*, 33(4), 409-424
3. Синки Дж. (2017) Финансовый менеджмент в коммерческом банке и в индустрии финансовых услуг. Пер. с англ. – М.: Альпина Паблицер. – С. 485-486.
4. Mian A., Rao K., Sufi A. (2013) Household Balance Sheets, Consumption, and the Economic Slump//*Quarterly Journal of Economics*. –128(4). –pp. 1687 -1726.
5. Лыкова Н.М. (2013) Раннее обнаружение проблемных кредитов // *Банковское дело*. – Москва, - №8. - С. 51.
6. Дўсанов Д. (2024) Хорижий давлатлар банклари инновацион лойиҳалардаги муаммоли кредитлар ҳолати ва уларни такомиллаштириш йўллари // *экономика, менеджмент, сервис: Современные проблемы и перспективы*. – Т. 4. – С. 17-20.
7. Фарҳоджон Кубаевич Холмаматов (2021) Республикамиз банк тизимида муаммоли кредитларнинг амалий ҳолати ва уларни камайтириш йўллари // *Scientific progress*. №2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/respublikamiz-bank-tizimida-muammoli-kreditlarning-amaliy-olati-va-ularni-kamaytirish-y-llari>.
8. Сайфиддинов И. Тўлов усуллари–тўлов айланмасининг муҳим элементи // *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting*. – 2024. – Т. 4. – №. Maxsus son. – С. 301-308.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
